

celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . K 2.—
četrtletna . . . K 1.—
posamezna šteč. 10 vin.
Ne frankirana plačila se
ne sprejemajo; roko-
pisi se ne vračajo.

Náša Moč

Glasilo slovenskega delavstva

Uredništvo in uprav-
ništvo v Ljubljani,
Katoliška tiskarna

Oglasi se sprejemajo
po dogovoru.

Štev. 20.

V Ljubljani, 12. aprila 1918.

Leto XIII.

Očetovska skrb.

Iz Idrije, 6. aprila 1918.

Kaj se pravi po očetovsko skrbeti?
To nam je pojasnil naslednji razglas:

Razglas.

C. kr. urad za ljudsko prehrano.
Prehranjevalni nadzornik v Ljubljani.

VI. št. 131.

C. kr. rudniškemu ravnateljstvu
v

Idriji.

Ljubljana, dne 9. marca 1918.

Imam čast poročati, da sem na tamošnji dopis št. 1440 c. kr. uradu za ljudsko prehrano sledeče poročal:

Predlagam prepis danes prejetega dopisa rudniškega ravnateljstva:

Nato sem sledeče ukrenil:

Danes sem v tej zadevi razpravljal pri »vojni zvezi« in pri »oddelku zveze« ter se me je informiralo:

1. da bo vojnožitni zavod oddelek med transportom rudniškemu ravnateljstvu ukradenih 16 žakljev moke izjemoma nadomestil.

2. Da se danes odpošlje v Idrijo 22 za-
bojev makaronov.

3. Da se k veliki noči odpošlje sir, su-
ho meso in orehi (vsakega 5 dg za osebo)
in

4. Da se v kratkem odpošlje 1 vagon
masti v Idrijo.

Razun tega sem naprosil c. kr. dežel-
no vladu, da ukrene nadaljne odredbe.

Dvorni svetnik — vodja rudniškega
ravnateljstva — kateri prav po očetovsko
skrbi za svoje ljudi, je bil od nekaterih ne-
razsodnih delavcev dejansko napaden.

Wiener, m. p.
polkovnik.

C. kr. rudniško ravnateljstvo v Idriji,
dne 12. marca 1918.

Predstojnik:

V. Pillek

c. kr. dvorni svetnik.

Ta očetovska skrb se je pokazala
najbolj v tem, da smo dobili pri rudniški
aprovizaciji po 20 dkg makaronov, kar se
je pa pri moki odtegnilo, pri aprovizaciji
krščanskega gospodarskega društva po 25
in obč. kos. društva celo po pol kg, kar se
pa ni pri moki odtegnilo. Kam je šla od-
tegnjena moka, kam makaroni? O pre-

srečni mi rudarji, ki se za nas tako očetov-
sko skrbite! — Pa preskrbeli so nam tudi fi-
žol samo po 9 K 50 vin kg. — Čujte, za en
kg fižola mora rudar dva dni služiti, ga
pa za eno kosilo ne posebno velika družina
lahko poje. Čudno, čez vse čudno, ker
se ne sramujejo nastaviti take cene pri pla-
či, ki je razven malenkostnih vojnih do-
klad taka, ko takrat, ko smo dobili 2 kg
fižola za 1 K.

Za delavstvo sta prišla dva vagona
krompirja, dali so ga na osebo po 2 kg in
naknadno še 1 kg, torej 3 kg; kam je šel
drugi?

Kako neenako delijo moko in mast, o
tem bomo še govorili.

Take stvari se lahko gode le v Idriji,
kjer imamo take zastopnike, da jih rud-
niški predstojnik hvali — on že ve za kaj
jih; še njegove kokoši so jim hvaležne. Nam
se predbaciva, češ, da je klerikalcem kra-
jevni odbor trn v peti. Pregovor pravi: ne
hvali, kar ni hvale vredno, če hočeš, da te
ne bodo hinavca imenovali — hinavci pa
mi nočemo biti, to prepuščamo drugim.

Glasnik.

Avstrijske krščanske tobačne delavske
zveze.

VII. redni glavni zbor Avstrijske krščan-
ske tobačne delavske zveze.

Glavni zbor, ki je zboroval 24. in 25.
marca na Dunaju, se je učinkujoče izrekel
za izpolnitev Zveze in za nadaljevanje
stremljenj, ki merijo na to, da se zboljšajo
razmere na gospodarskem poprišču. Kljub
prometnim oviram so odposlale vse krajne
skupine delegate, le plačilnica v Steinu
ni bila zastopana, ker je naznanjeni dele-
gat nenadoma zbolel. Zbor je upravičil
vsa pričakovanja; upamo, da bomo v bo-
doče plodonosno v blagobit naših članov
delovali.

Zborovalo se je takole:

Načelnik Ullreich je otvoril po-
svete, pribil, da se je zbor v smislu pravil
sklical in da je sklepčen. Delegate in goste
je prisrčno pozdravljaj. Posebno je po-
zdravljaj podžupana Hierhammerja, drž.
poslanca dr. Mataja, dež. odbornika Kun-
schaka, mestn. svetovalca Spalowskega,
obč. svetovalca dr. Hemala, dež. posl. An-
derleja in zastopnike kršč. strokovnih or-
ganizacij.

Predsednik se je spominjal padlega
častnega člana državnega poslanca Fr.
Fuchsa in padlih 13 članov Zvezov.

V imenu dunajske občine je na to po-
zdravljaj podžupan Hierhammer zboro-
valce. Državni poslanec dr. Mataja je po-
zdravljaj skupščino v imenu kršč. social-
nega državnozbornskega kluba in je obljub-
bil, da bo »Zvezo« krepko podpiral.

Deželni odbornik Kunschak je po-
zdravil skupščino v imenu strankinega za-
stopstva krščansko socialnega delavstva
avstrijskega. Pozival je, z ozirom na se-
danje in bodoče težavne ramere na go-
reče delo v krščanskem delavskem po-
kretu. Dalje sta pozdravila skupščino v
imenu osrednje komisije mestni svetnik
Spalowsky in tov. Krikawa; na koncu kon-
cev pa občinski svetovalec dr. Hemala za
državno zvezo avstrijske krščanske mla-
dine. Ugotovil se je na to poslovnik in
predlagani spored.

Tovariš Ullreich je podal na to

poslovno poročilo.

Opozarjal je, da je Zvezino načelstvo
podalo vsako leto v strokovnem glasilu
obširno poslovno poročilo, zato poda le
kratek pregled o celotnem razvoju. Spo-
ročati mora o poslovanju 4 let; 3½ leta
odpade v vojni čas.

O zgodovini draginjskih doklad.

Majnik 1915: Dovolile so se podpore
potrebni.

November 1915: Dovolile so se de-
narne podpore potrebni, ki morajo skr-
beti za otroke. Znesek za enega otroka na
teden po krajnih razredih K 1.20 do 2 K.
Delovna oseba zase ne dobi ničesar, samci
in samice ne dobe sploh ničesar.

Januar 1916: Glavno ravnateljstvo je
razglasilo »navodila, kako naj se razvelja-
vijo mnogobrojna odklonila denarnih pod-
por.« Posebno naj se da denarna podpora
tudi tistim delavkam, ki dobivajo vzdrževal-
valnino.

Majnik 1916: Dovolijo se splošne do-
klade tobačnim delavcem od 1. januarja
1916 naprej in sicer v treh rodbinskih raz-
redih: K 2.70, 3.80 in 4.60.

December 1916: Draginjske doklade
so se zvišale na 5—9 kron tedensko; uve-
dli so 4. rodbinski razred.

Januar 1917: Draginjske doklade se
razširijo tudi na obolele in na kontumaci-
rane delovne osebe.

Februar 1917: Udovalim delovnim osebam naj se izplačajo difference, ki so nastale vsled uvrstitve v rodbinske razrede.

Junij 1917: Dovolijo se 100% doklade k draginjski dokladi.

11. julija 1917: Ostanek 100% doklade k draginjski dokladi.

14. julija 1917: Zvišajo se draginjske doklade za 125% od 1. julija.

Novembra 1917 so se dovolile nabavne doklade od 180 do 380 kron, dalje so se zvišale tekoče draginjske doklade s 1. januarjem 1918 za 50%. Uvedli so 5. rodbinski razred in določili, da se morajo smatrati udovci in vdove, ki morajo radi otrok vzdrževati gospodinjstvo, za enake oženjenim, dokler še kak njih otrok ni spolnil 12. leta.

Marec 1918: Dovolijo se nabavne doklade v tisti izmeri, kakor v novembru 1917.

Marec 1918: Dovolijo se nabavne doklade v tisti višini, kakor v novembru 1917.

Doklade penzionistom.

Junij 1916: Vloga osrednje komisije krščanskih strokovnih društev, s katero so se zahtevale tudi doklade provizioniranim bivšim delavcem in delavkam.

17. avgusta 1916: Dovolijo se podpore do 96 K pri dohodkih do 600 kron.

4. decembra 1916: Doklade se zvišajo na 120 K letno brez omejitve na zgoraj.

13. julija 1917: Doklade se podvoje in znašajo 20 kron na mesec.

19. oktobra 1917: Dovolijo se nabavni prispevek 80 kron.

Od 1. januarja 1918 se zvišajo doklade na 30 kron mesečno.

Dovolili so dalje enakovrednost udovalih delovnih oseb z oženjenimi in dovolili draginjske doklade tudi v slučajih bolezni in kontumaciranja. Poleg zvišanja draginjskih doklad je velevažno, ker so razširili rodbinske razrede; prvotno smo imeli le 4; zdaj jih je 5. Pribiti se mora, da so rodbinske razrede v prvi vrsti razširili, ker smo mi to zahtevali. V tej zvezi opozarjamo na okolnost, da so socialni demo-

krati predlagali za izmero doklad prvotno popolnoma drugačno pot. Dne 18. septembra 1915 so socialni demokrati v neki vlogi izjavili: »Draginjska doklada po višini plače je edin ključ, ki omogočuje pravično razdelitev doklad.« Predlagali so:

Za tedenski zaslužek do zneska		
od K 20	mesečno	K 15.—
od K 20 do K 25	»	K 12.50
od K 10 do K 30	»	K 10.—
od K 30 do K 40	»	K 7.20
od K 40 do K 50	»	K 5.—

Pristavili so še: »Tak ključ upošteva dejanske socialne razmere in se prilagodi resničnemu položaju.

Seveda to ni resnično in govori tudi dosednji razvoj drugače.

Mi smo jeseni 1915 zahtevali:

Pri zaslužku do 20 K na teden naj se dovoli dnevna doklada 40 vin. in pri zaslužku nad 20 K dnevno 30 vin. doklade; poleg tega še doklada dnevni 10 vin. za vsakega otroka do 4 otrok.

Takrat smo že torej ugotovili načelo, naj se, kadar dovoljujejo doklade, ne ozirajo le na plače, marveč tudi na stanje rodbine: stališče, ki ga je dosednji razvoj potrdil.

Preskrbi z živili smo tudi svojo pozornost posvetili. Opozarjam, da je glavno ravnanje v majniku l. 1915. odklonilo dovoljevati draginjske doklade, a izjavilo, da je pripravljeno prevzeti samo skupen nakup živil in ga pospeševati. Skupen nakup pa ni posebno prospeval. Ko smo pozneje zopet nastopili, da bi se preskrba z živili v tobačnih tvornicah izboljšala, je želelo glavno ravnanje, naj se ustanove delavski odbori, ki naj pri skupnem nakupu živil sodelujejo. V nekaterih tvornicah smo lojalno socialne demokrate pozvali, naj skupno z našimi zaupniki sestavljajo take odbore. Po znani svoji navadi se pa socialni demokrati niso lepo kolegialno obnašali. Sicer pa tudi ustanovljeni odbori ne morejo posebnih uspehov beležiti. Tobačne tvornice so med tem in sicer začasno na Dunaju, priklopili novoustanovljeni »Zvezi za preskrbovanje živil vojnih

obratov na Dunaju«, ki naj z živili tobačno delavstvo boljše preskrbuje, ker urad za prehrano tej zvezi v prvi vrsti dobavlja živila. Znano je, da so kljub temu še nastajale ovire. Poleti 1917 smo zato vložili obsežno vlogo na glavno ravnanje z ozirom na boljše preskrbo z živili. Sledila so nova pogajanja s prehranjevalnim uradom, kako naj se enostavneje uredi prehrana, nadzorujejo razmere v posameznih tvornicah in zboljšajo tvorniške kuhinje. Vsled te vloge so se pogajali s prehranjevalnim uradom, ki je 30. decembra 1917 z okrožnico naročil namestništvom, naj se pri preskrbi z živili posebno ozirajo na tobačne tvornice in naj, če nastanejo zapletaji, po možnosti precej pomagajo. Tvorniškim ravnateljem se je naročilo, naj vsak mesec glavnemu ravnanstvu in namestništvu (oziroma deželni oblastim) sporočajo o stanju preskrbe z živili v preteklem mesecu.

Izpopolnitvi tvorniških kuhinj so posvetili večjo pozornost. Na Dunaju so sodelovanje delavstva tako uredili, da delavke v kuhinji sodelujejo, vsled česar se želje delavstva bolj upoštevajo.

Vsled splošnega pomanjkanja živil seveda tudi tobačno delavstvo trpi. Mero-dajnim činiteljem se do zdaj še ni posrečilo, da bi bili temu odpomogli.

Poročevalec je opozarjal še na druga dela, ki jih je sprožila v vojski skrb. Za begunce z juga, pridelitev drugim tvornicam, izposlovanje podpor: splošno so bili uspehi dobri, dasi se v vsakem posameznem slučaju zaželeni uspeh ni dosegel. Z ozirom na državno podporo je Zveza po svojih močeh poskušala pomagati in je v mnogih slučajih žela uspehe.

Govornik se je pečal še z vprašanjem poletnega dopusta, z nezgodnim zavarovanjem in s prenosov bolniškega zavarovanja. Nato se je pečal z razvojem Zveze, ki ni tako ugoden. Stanje članov se je tako-le menjavalo:

1. jan. 1914: stanje 6004, pristop 314, odpad 683.

1. jan. 1915: stanje 5635, pristop 158, odpad 1850.

Henrik Conscience:

Hugon pl. Craenhove.

Povest grofa Hugona pl. Craenhove in njegovega prijatelja Abulfaragusa.

Volkodlak je gledal dolgo in ježno v kočo, a polagoma se mu jeza ohladi; nežen je postal. Stari pastir je najbrž resnico povedal, ko je trdil, da volkodlak ne govori. Namesto da bi izpregovoril, je izdihnil: liki grom je to Bernarda preplašilo. Komaj je to mladi pastir slišal, je hitro poskočil, tresel se je, ko je gledal proti vrodu, kjer je zagledal volkodlakova lica in njegove žareče oči. Zakričal je, ko je bežal v drugi kot koče, ne da bi bil kaj izpregovoril, je povzdignil proti volkodlaku svoji roki.

Volkodlak je stopil korak bliže, a plašni pastir, ki se je bal smrti, se je vrgel na tla, po kolenih je plesal do volkodlaka, prijel ga za roki in zaklical v solzah:

»O, bodisi, kdorkoli, usmili se me! Milost! Milost! Nič žalega mi ne stori!«

Volkodlak se je nasmehnil: poln ljubezni in dobrohotnosti je prijel Bernarda za obe roki, ga dvignil s tal, položil mu roko na glavo in je nežno rekel:

»Ubogo dete, zakaj se me bojiš? Nesrečen sem, grozovito se moram za svoje grehe pokoriti, a hudega nobenemu nič ne storim. Pomiri se, sin moj, ne boj se me!« Začuden Bernard je hvaležno gledal v volkodlaka, poljubil mu je roki; vzljubil je nesrečnega moža, ki je tako nežno z njim ravnal, on je pa mislil, da ga umori.

Smehljaje ga je nato prosil:

»Hvala, hvala ti, mojster! Tvoje dobrote se bom vedno spominjal. Molčati hočem liki grob o drznem mojem posetu. Odpusti mi, hitro zapustim gozd.«

Žalostno je gledal knjigo, kakor da se poslavlja od nje. Ko se je obrnil, je videl, da se je volkodlak vsedel na posteljo, ga pozorno gledal, po obrazu so mu drle obilne solze.

Bernard obstane, ginjenim srcem je gledal nesrečnega, iz njegovih oči so se mu tudi udrle solze sočutja.

»Mojster,« je govoril mehko, »tvoje

trpljenje mi sega v srce. Dober si bil z menoj, veliko dam, da te tolažim. A kaj naj stori tak otrok, kakor jaz? Če ti morem pomagati, povej!«

Volkodlak je počasi vstajal, segel je Bernardu v roko, ga peljal iz koče in mu rekel: »Pojdi, sin moj. Rad bi te na solncu videl. Dobro mi bo v mojih bolestitih.«

Pastirja je peljal do potoka, se vsedel na travo in mu govoril: »Sedi, mladenič, ne čudi se solzam, ki jih je pogled na te izvalil iz mojih oči. Minulo je že deset let, odkar ni videl nesrečni volkodlak človeškega smehljaja, ni slišalo njegovo uho prijazne besede. In povem naj ti, da še živi nekdo na svetu, ki mi je ljubši kakor moje oko. Le zdaj še živim. Tisti nekdo je modrih oči, kakor ti, plavolas, kakor ti, rdečih lic, kakor ti, nežen je glas, kakor tvoj. Tvoj obraz je zato tako name učinkoval. Odpusti revežu to posebno strast, ki je morebiti smešna.

Bernard je segel v volkodlakovo suho roko in jo božal, da ga tolaži. Nekaj časa sta molčala. Končno je rekel volkodlak: »Kako si se predrznil iti v ta gozd, moj

1. jan. 1916: stanje 4240, pristop 272, odpad 382.

1. jan. 1917: stanje 4303, pristop 707, odpad 306.

1. jan. 1918: stanje 4714.

Največ članov smo izgubili, ker sta bili sistirani krajni skupini Rovinj in Sacco v majniku 1915. 1715 članov smo izgubili. Od teh je bilo zopet aktivnih 31. decembra 1917 475; beležiti smo torej morali še vedno izgubo 718 članov. Izguba se je še pomnožila od januarja 1918 naprej, ker so se vrnili begunci v Rovinj. Pod orožje je odrinilo 240 članov.

Kar tiče strokovnih glasil, se mora v toliko poročati, ker se je »La Squilla« ustavila, odkar je izbruhnila vojska. Zveza je ustanovila italijanskim članom novo strokovno glasilo »Il giornale dei tabaccai«. Izhajalo je prvotno dvakrat na mesec, a se je morala izdaja v letu 1916 omejiti na enkrat, ker so stavce pod orožje poklicali.

Govornik je govoril nato še o »Familienkalendarju«, katerega izdaja Zveza in v spremembi Stavbne in stanovanjske zadruge avstrijskih tobačnih delavcev v splošno stavbno in stanovanjsko zadrugo »Heim« v letu 1916.

Zveza je tudi tistim članom, ki so odrinili v vojaško službo, podelila podporo 20 K za člana, če tudi ni bila dolžna tega storiti; tudi sicer jim je naklanjala darove; do konca 1917 je raztrosila v ta namen 4647 K 92 vin. Podpisala je tudi vojnege posojila, in sicer na Zvezin račun imenske vrednosti 58.000 K; na račun rezervnega sklada 10.000 K, skupno torej 68.000 K.

Zvezno načelstvo, iz katerega je v teh štirih letih več članov odstopilo, se je o svojem poslovanju v 38. sejah posvetovalo.

Poročevalec je poročal končno še o razmerju nasproti Zveznim društvom, ki so vsled vojnih razmer skoraj popolnoma prenehale.

Blagajnik Muck je nato poročal

o poslovanju blagajne

za časa od 1. jan. 1914 do 31. dec. 1917.

sin, katerega se vsak boji? Ali te je gnala radovednost?»

Zadel je najobčutljivejšo struno Bernardovega srca. Govoriti je hotel o pohlepu po vedi. Še strastnejše je stiskal volkodlakovo roko in je odgovoril:

»O mojster, komaj se upam ti to povedati. Osrčuje me tvoja dobrota. Zavrzi drzno mojo prošnjo, če jo nočeš uslišati, a ne jezi se name! V mojih prsih gori neumljiva želja po vedi; naučil bi se rad brati. Ne morem in nočem ti povedati vzroka te strasti, ki gre tako daleč, da, če vidim knjigo, na me pogled tako vpliva, da mi čelo gori, da mi bije srce in da kakor šiba trepetam?»

»Videl sem to,« je zašepetal volkodlak.

»Včeraj sem te videl v gozdu. Začudil sem se, ker si nosil pod ramo knjigo. Nisem bil več miren. Ponoči nisem spal; sila, ki se ji nisem mogel ustavljati, me je gonila k tebi. Obupno sem se boril s to neznano močjo, ker sem se te bal. A vse ni nič pomagalo. Moja usoda se je odločila; knjigo bi iskal, če bi šel skozi žrjavico.

D o h o d k i.

Stanje blagajne 1. jan. 1914 40.431 K 82 vin. 877.433 tedenskih prispevkov po 30 vin. 262.229 K 90 vin. 101.492 tedenskih prispevkov po 40 vin. 40.596 K 80 vin. 11.510 Zveznih prispevkov po 2 vin. 230 kron 20 vin. 1092 vpisnin po 40 vin. 346 K 80 vin. 46 knjižnin po 20 vin. 9 K 20 vin. Obresti 14.689 K 6 vin. Koledar 4582 K 1 vin. Strokovno glasilo 122 K 41 vin. Brošure 74 K 64 vin. Strokovna komisija 3747 kron 62 vin. Dobrobit in povračila krajnih skupin 908 K 31 vin. Pomočni sklad 192 K 34 vin. Razno 124 K 50 vin. — Skupaj 369.375 K 61 vin.

I z d a t k i.

Bolniška podpora 150.669 K 23 vin. Porodnišnica 14.197 K 40 vin. Mrtvaščina 5548 K 28 vin. Vojaška podpora 4704 K 40 vin. Pravno varstvo 277 K 79 vin. Izredne podpore 1665 K 69 vin. Strokovna glasila 30.463 K 70 vin. Knjige, časopisi, zapiski 1055 K 7 vin. Plača in remunerationi 28.594 K 59 vin. Pisarniški izdatki 8849 kron 51 vin. Deleži krajnih skupin 29.171 kron 25 vin. Agitacija 3721 K 63 vin. Zvezne skupščine, delegacije, seje 5568 K 19 v. Strokovna komisija 6316 K 45 vin. Koledar 4617 K 89 vin. Rezervni sklad 1493 K 15 v. Zaostanki in povračila krajnim skupinam 2484 K 23 vin. Pomočni sklad 172 kron 34 vin. Razno 1358 K 95 vin. Nakup vrednostnih papirjev in poslovnih deležev 37.998 K 76 vin. Obresti posojil na vojna posojila 1904 K 1 vin. Saldo 1. decembra 1917 28.576 K 10 vin. — Skupaj 369.375 K 61 vin.

Izkaz premoženja.

V hranilnicah 22.356 K 37 vin. Posojila stavbni zadrugi 5000 K. Deleži 5600 K. Gotovina in beležki 1219 K 73 vin. Vrednostni papirji 49.142 K 4 vin. Pisarniška oprava, knjižnica itd. 979 K. Gotovina v blagajnah krajnih skupin 12.628 K 82 vin. Inventar, knjižnice 1543 K 64 vin. — Skupno premoženje 31. decembra 1917 98 ti-soč 460 K 60 vin.

Prispevkov je bilo v letu 1914 294 ti-soč 240 K, v letu 1917 pa le še 223.688 K;

Naj ti li, mojster, povem, kakšna drzna želja gori v mojih prsih? Upam, da me volkodlak nauči brati!»

Bernard je gledal boječe v volkodlaka, ki mu čez nekaj časa reče:

»No, sin moj, naj te tvoja nada ne vara: volkodlak te nauči brati.«

Bernard veselo zauka in poskoči; nato poklekne pred volkodlaka, ga objame in od veselja joka, ko se mu zahvaljuje. Nato vstane, poskoči, kakor da bi zblaznel in kliče:

»Ha, ha! Brati se naučim. Molil bom zate. Poljuboval tvoji roki. Ha, ha, brati znati — Kako lepo!»

Volkodlak je vstal, se približal Bernardu in mu resno rekel:

»Sin moj, zahtevam pogoje na mojo ponudbo. Poslušaj, kaj ti povem in si dobro zapomni, ker če le eno reč pozabiš, te ne maram več videti.«

»Oj, povej!« zakliče Bernard. »Na vse sem pripravljen. Nikdar ne bom kaj storil, kar bi ti ne ugajalo.«

nazadovali so torej za 60.552 K. Skupni dohodki so znašali leta 1914 94.505 K 4 vin., leta 1917 so padli na 78.507 K 41 vin., torej za 15.997 K 63 vin. Ker so dohodki tako nazadovali, ker je število prispevkov tako nazadovalo in ker so se, dasi ne veliko, tudi izdatki zvišali, se je tudi znesek za pomnožitev Zvezinega premoženja tako močno znižal, da se je izkazal leta 1917 namesto prebitka primanjkljaj 343 K 91 v. Prebitek je znašal v letu 1913 11.433 K 35 vin., v letu 1914 7399 K 38 vin., v letu 1915 11.087 K 77 vin., v letu 1916 7269 K 27 vin. in v letu 1917 je znašal primanjkljaj 343 K 91 vin. Ta izkaz najbolj dokazuje, da se morajo prispevki in podpore zvišati.

Zvezino premoženje, ki je znašalo leta 1914 78.251 K, se je povišalo do 1. 1917 na 98.460 K 60 vin., torej za 20.209 K 5 v. več.

Za nadzorstvo je poročal tov. Smetana o reviziji. Predlagal je odvezo.

Glede na podana poročila je govorila Treitner iz Cvitava, ki je posebno opozarjala na važnost socialnih tečajev. Niderjeva je prevedla poročila v italijanščino. Poročila so se vzela v vednost; razbremenitev so soglasno dovolili.

K 4. točki: Volitve Zvezinega načelstva. Glasove sta šteli tov. Sattlerjeva (Linc) in Treitnerjeva (Cvitava). Volili so takole:

Načelstvo. Boikowsky Ladislav, Drexler Marija, Hahn Julija, Muck Alojzij, Maier Leopold, Lajevszky Ivana, Mazkal Leopoldina, Pflock Franciška, Thomayer Ana, Stockbauer Josipina, Ullreich Fran, Untermüller Karel, Wasserböck Jožef, Rausch Ana, Kamersteiner Helena.

Na mestništvu. Teimel Karoline, Kriz Marija, Mischka Berta, Suppanz Berta.

Nadzorstvo. Danek Ana, Smetana Ivan, Sponner Josipina.

Nemestništvo nadzorstva. Grosz Adolf, Engel Leopoldina, Ritz Elizabeta.

Razsodišče. Določila se je krajna skupina Linc.

Tov. Muck je poročal o nameravani preosnovi prispevkov in podpor. Z ozirom na razvoj blagajniških odnošajev v zadnjih letih je opozarjal na potrebo preosnove in predlagal, naj se predloži načelstva odobre.

Po daljši razpravi se je soglasno sklenilo:

Tedenski prispevek znaša 40 in 50 vin., izbere si ga član sam.

Podpore znašajo v 40 vin. tedenskem prispevnem razredu:

Bolniška podpora.

Po 1letnem članstvu 42 dni po 72 vin., najvišji znesek 30 K 24 vin. Po 3letnem članstvu 49 dni po 72 vin., najvišji znesek 35 K 28 vin. Po 5letnem članstvu 56 dni po 72 vin., najvišji znesek 40 K 32 vin.

Podpora porodnicam.

Po 1letnem članstvu 12 K. Po 3letnem članstvu 16 K. Po 5letnem članstvu 20 K.

Podpora ob orožnih vajah.

Dnevno 75 vin.; najdaljša doba 4 tedne letno.

Pogrebna podpora.

Po 1letnem članstvu 10 K. Po 3letnem članstvu 20 K. Po 5letnem članstvu 40 K. Po 10letnem članstvu 70 K.

Podpore v 50 vin. razredu znašajo:

Bolniške podpore.

Po 1letnem članstvu 50 dni po 80 vin., najvišji znesek 40 K. Po 3letnem članstvu 60 dni po 80 vin., najvišji znesek 48 K. Po 5letnem članstvu 70 dni po 80 vin., najvišji znesek 56 K.

Podpora porodicam.

Po 1letnem članstvu 15 K. Po 3letnem članstvu 20 K. Po 5letnem članstvu 25 K.

Podpore pri orožnih vajah.

Na dan 90 vin. Najdaljša doba 4 tedne na leto.

Pogrebna podpora.

Po 1letnem članstvu 15 K. Po 3letnem članstvu 25 K. Po 5letnem članstvu 50 K. Po 10letnem članstvu 90 K.

Pogrebna podpora in upokojeenci.

Člani, ki prestopijo v stanje provizionistov, si lahko pridržijo pravico do pogrebne podpore če so bili vsaj 5 let člani in če so prispevke redno plačevali, a mesečno morajo v ta namen 20 vin. prispevati. Navedeni znesek vplačajo lahko tudi skupno ko se prične koledarsko leto. Če tri mesece povrsti ne vplačajo prispevka, jim ugasne pravica do njega.

Za tiste člane, ki so na dan, ko se uveljavijo ti predlogi že v provizijskem stanju, veljajo stare določbe.

Pri prestopu v višji prispevni razred mora čakati član 26 tednov, dokler dobi pravico do višje podpore, za porodno podporo pa traja čakalna doba 52 tednov. Zveznemu načelstvu se je naročilo, naj podporni red skladno sklepom Zvezine skupščine prekroji.

Sprejel se je predlog Treitnerjeve iz Cvitawa, s katerim se spreminja točka 21. podpornega reda glede na bolniško podporo, ki se mora že izplačati, če traja bolezen vsaj 3 dni.

Soglasno se je sprejela sledeča resolucija: Zvezina skupščina sklene: Upokojeni člani so do bolniške podpore upravičeni, če so tako bolni, da leže, kar morajo z zdravniškim spričevalom dokazati.

Sklene se: Novi prispevki in novi podporni red se uveljavi s 1. majnikom.

Načrt spomenice.

Na občnem zboru »Zveze« smo sklenili, da se mora vložiti na glavno ravnateljstvo spomenica. Načelstvu Zveze smo naročili, naj se s spomenico stavijo sledeče zahteve:

I. Vprašanje plače.

1. Iznova naj se določijo temeljne plače. Tvorcnice naj se razdele v 5 krajnih stopinj; istočasno naj se sedanje krajne stopnje opuste; 12 jih je.

2. Plačilne stopnje naj se zvišajo od 18 na 12.

3. Iznova se uredi določila o starostnih službenih dokladah. Od 6. do 20. službenega leta naj bodo še enkrat višje, kakor so zdaj, od 21. do 35. službenega leta naj bodo 1 in po lvišje, kakor so sedanje.

4. Tedenska plača naj se uvede za vsa dela, ki se ne plačujejo po kosih (Vorrichtung, Skartirunga).

5. Plačajo naj se prazniki vsem, ki delajo v gedingu od 10. službenega leta naprej.

6. Vsi moški delavci naj se šele od 9. delavne (sedanje) stopinje uvrste.

7. Plačilna razpredelnica naj se za profesioniste, paznike in za bolniške očete primerno izboljša.

8. Vsem zakonskim delavnim osebam naj se dovolijo rodbinske doklade in sicer za vsakega otroka do končanega 10. leta vsako leto 120 kron, od 11. leta naprej, do časa, dokler se sami ne prežive, pa 180 kron. Te rodbinske doklade naj se v pokojnine ne vračunajo.

9. Dokler se te točke (zahteve) ne izpolnijo, naj se temeljne plače splošno, da se doseže višja provizija, za tretjino sedanje postavke zvišajo.

II. Delovna doba.

1. Uvede naj se 48 urni delovni teden.

2. Primerno naj se zvišajo službene ure požarnim čuvajem.

3. Delo naj se zviša posebno, ko se prične zopet obrat s stroji.

5. K težkim delom naj se pritegnejo le moški.

III. Pokojnine.

1. Določila o pokojninah naj se po sledečih načelih spremene: Od končanega 5. službenega leta znašaj pokojnina 20 odstotkov plače. Pokojnine naj se vsako leto zvišajo za 2 odstotka, tako da dosežejo po 35 službenih letih 80 odstotkov zadnjega zaslužka.

2. Primerno naj se spremene določila za preskrbo vdov in sirot.

3. Te preosnove naj bodo deležni tudi tisti, ki so že upokojeni.

IV. Socialna skrb.

1. Razširi naj se poletni dopust, ki znašaj: Po dveh službenih letih 3 dni; vsako drugo službeno leto naj se podaljša za en dan; najdaljša doba 14 dni.

2. Položaj tvorniških zdravnikov naj se izboljša, a istočasno naj se uvede tudi zavarovanje svojcev.

3. Izpopolni naj se skrb za jetične.

4. Uvede naj se primerna preskrba rekonvalescentov.

5. Ustanavljajo naj se lastna otroška zavetišča v zvezi z domovi za dojenčke, oziroma naj se zadostno podpirajo tisti zavodi, ki že obstojajo.

6. zavodi za juho naj se spopolne v tvorniške kuhinje.

V. Vprašanje stanovanj.

1. Grade naj se delavska stanovanja.

VI. Ukrepi vsled vojske.

1. Vsem delavnim osebam, katerih službena doba cse je prekinila, ker so tobačne tvornice zaprli, naj se jim prekinjeni čas ušteje v službeno dobo, da dobe draginske doklade in da se prekinjeni čas tudi za pokojnino zaračunava.

2. Pri sprejemih delovnih moči naj se gleda pred vsem na tiste vojne invalide, ki so bili, če tudi začasno, v tobačnih tvornicah zaposleni, predno so morali v vojake.

VII. Druge želje.

1. Moški delavci naj dobe tobačne izdelke zastonj.

2. Pomnoži naj se dobava delovne obleke.

3. Dovolijo naj se znižane cene na državnih železnicah.

4. Primeroma naj se spremeni delovni red.

5. Uvedejo naj se delavski odbori.

6. Odpravi naj se prečitane (Vorlesung).

Listek.

Izdajatelj in odgovorni urednik Mihael Moškerc.
Tisk Katoliške Tiskarne.

Ustanov. 1. 1893.

Ustanov. 1. 1893.

UZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI
registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poroštvo, zastavi življenjskih polic, posestev, vrednostnih papirjev ali zaznambi na službene prejeme.

Vračajo se posojila v 7 1/2, 15 ali 22 1/2 letih v odsek ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2 %.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848,40 kron. Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.089.850 kron.

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi

jedilno olje, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Solskem drevoredu

kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti št. 30.

Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

Največja slovenska hranilnica!

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3

je imela koncem 1. 1916. vlog . . . K 55.000.000
hipotečnih in občinskih posojil . . . » 39.000.000
rezervnega zaklada . . . » 1.500.000

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po 4%, večje in nestalne vloge pa po dogovoru. — Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo c. kr. deželne vlade. — Za varčenje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%, izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1% oziroma 3/4% odplačevanju na dolg. — V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.